

[Thorkil Kristensen.]

Indgreb, der foreslaas i det foreliggende Lovforslag. Jeg er ligesom mit Partis Ordfører betænkelig ved de Indgreb, der her er foreslaaet, og synes, at man alvorligt bør undersøge, om ikke Spørgsmaalet kan løses ad anden Vej. Jeg vil netop gerne tage mit Udgangspunkt i det, der er blevet sagt af flere Ordførere om, at man utvivlsomt trænger til en dyberegaaende Undersøgelse af dette Problem, inden man tager Stilling til det. Jeg vil gerne sige lidt om, hvad en saadan Undersøgelse efter min Mening bør rette Blikket imod.

Ungdommens Boligproblem er jo en Del af det almindelige Boligproblem, og dette Problem vil vi utvivlsomt komme til at mærke flere Aar frem i Tiden; det er et af de vanskeligste inden for Genopbygningen efter Krigen. Jeg vil gerne sige, at vi kan jo — det maa vi, hvis vi vil være Realister, indrømme for os selv — ikke bygge os igennem Boligkrisen i Løbet af kort Tid, det lader sig ikke gøre at forcere Boligbyggeriet saa stærkt, at vi i Løbet af kort Tid kan faa Boliger nok baade til de unge og, hvad der næsten er vigtigere, til Familierne. Vi maa altsaa sørge for, indtil vi kan faa bygget tilstrækkelig meget, at rykke lidt nærmere sammen for at udnytte den bestaaende Boligmasse noget bedre. Det er ogsaa det, det foreliggende Lovforslag tilsigter, og det er det, som de forskellige ærede Ordførere har været enige om at man skulde tilsigte.

Jeg mener imidlertid, at man maa se dette Boligproblem i et videre Perspektiv, og vi maa prøve paa at finde Aarsagen til den Mangel paa Boliger, som synes at findes her i Landet. Jeg tror ikke, vi faar en virkelig realistisk Boligpolitik, hverken for de unge eller for Familierne, medmindre vi prøver at komme lidt til Bunds i, hvad Aarsagerne er, og det forekommer mig, at det foreliggende Forslag ikke har gjort noget alvorligt Forsøg paa at trænge til Bunds i Problemet. Man griber direkte ind, hvor Hovedpinen er, men har ikke foretaget nogen dyberegaaende Undersøgelse af, hvad det er for en Sygdom, som giver sig Udslag i denne Hovedpine.

En Statistik, der for nylig er udsendt, viste, at Beboelsestætheden i Lejlighederne her i Landet snarest var en lille Smule mindre i 1945 end i 1940, det vil sige, at Antallet af Lejligheder er vokset lige saa stærkt som Antallet af Beboere; der er ikke flere Beboere pr. Lejlighed end før Krigen, gennemsnitlig snarest en lille Smule færre, i hvert Fald gjaldt det i 1945. Naar der alligevel er Bolig-

mangel, maa det hænge sammen med, at medens der er nogle, der bor for sammentrængt i Forhold til, hvad der er normalt her i Landet, maa der være andre, som bor mere spredt, end hvad der er normalt her i Landet, og det er netop ogsaa Tilfældet. Den Boligtælling, vi har faaet, siger, at Beboelsestætheden gennemgaaende er vokset i de mindre Lejligheder, men den er aftaget i de større Lejligheder, og det er ikke saa svært at finde ud af, hvad Aarsagen til dette er. Det er naturligvis den, som vi allerede omtalte i Professorudvalgets Betænkning i Sommeren 1945; jeg henviser til Betænkningens 1ste Bind, Side 57, hvor hele dette Problem er analyseret. Sagen er den, at man i det store Flertal af Landets Lejligheder har holdt Huslejen nede, stort set paa Førkrigniveauet, medens vort hele Omkostningsniveau, Indkomstniveau og Prisniveau i øvrigt er steget meget betydeligt. Jeg forstaar fuldt vel, at man har gjort dette; det har naturligvis været af Hensyn til Leveomkostningerne, vi er alle interesseret i, at de ikke stiger for stærkt og for hurtigt. Der maa imidlertid være et vist Forhold mellem Omkostninger og Priser paa de forskellige Ting, der fremstilles her i Samfundet, i hvert Fald hvis vi skal gøre os Haab om at naa frem til friere Forhold i det økonomiske Liv nogen Sinde.

Det sidst offentliggjorte Byggeomkostningsindeks — det var for December Maaned 1947 — viser, at Byggeomkostningerne i Dag er 92 pCt. højere end i August Maaned 1939. En Indkomststatistik, der ogsaa er offentliggjort for nylig, siger, at de skattepligtige Indkomster her i Landet allerede i 1946 var ca. 89 pCt. højere end før Krigen. Og ser man paa det Prisniveau, som Statistisk Departement har beregnet ved Omregningen af det saakaldte Nationalprodukt til Førkrigspenge, finder man ogsaa der, at der er regnet med en Stigning paa ca. 90 pCt. Det er da i Virkeligheden Forholdet herhjemme, at Indkomst- og Omkostnings- og Prisniveauet, naar vi tager alle Priser med i Betragtning, ikke blot de Priser, som gælder for den jævne Befolkning, og som i mange Tilfælde er holdt nede ved Tilskud, er forhøjet med ca. 90 pCt. i Øjeblikket i Forhold til før Krigen. Renteniveauet, som man en Tid lang kunde vente vilde blive noget lavere end før Krigen, ser i Dag ud til ikke at blive væsentligt lavere end før Krigen. Det er altsaa klart, at hvis Boliger skal fremstilles i Dag — det maa jo i det lange Løb være Omkostningerne i Boligproduktionen, der er afgørende —, vil Lejlighedsfremstilling blive meget væsentligt dy-